

*Петухов А.Ю., магістрант,
Сумський національний аграрний університет*

ЕКОНОМІЧНА ОЦІНКА ІНФРАСТРУКТУРНОЇ ПІДТРИМКИ БІЗНЕСУ

Одним із вирішальних чинників сприяння розвитку ефективного бізнесу є його інфраструктура підтримки, представлена бізнес-центрами, бізнес-інкубаторами, науково-технологічними парками, центрами трансферу технологій, фондами підтримки бізнесу, лізинговими компаніями, консалтинговими центрами тощо.

Найпоширенішою інфраструктурою підтримки бізнесу у світі є бізнес-інкубатори – організації, які на певних умовах і на певний період надають спеціально обладнані приміщення та інші активи для малого та середнього бізнесу, які починаються, щоб допомогти їм досягти фінансової незалежності.

Проблемам розвитку та функціонування інфраструктури підтримки бізнесу присвячені праці низки вітчизняних науковців, зокрема Я. Бережного, Т. Васильціва, М. Заплатинського, А. Мокія, М. Пивоварова, Г. Рачинської.

Мета полягає у обґрунтуванні інфраструктурної підтримки бізнесу в сучасних умовах господарювання.

Основним завданням бізнес-інкубаторів є підтримка та сприяння створенню та впровадженню нових технологій та інформаційних систем, які є конкурентоспроможними на світовому ринку, становленню та розвитку малого бізнесу шляхом надання їм навчальної та консультаційної допомоги, навчання для суб'єктів малого бізнесу[1].

Таблиця 1 – Кількість та розташування бізнес-інкубаторів в Україні

Місто	Кількість	Відсоток від загальної кількості, %
м. Київ, та область	22	32,8
м. Харків	11	16,4
м. Дніпро	8	11,9
м. Суми	2	3,0
м. Львів	5	7,5
м. Рівне	2	3,0
м. Житомир	2	3,0
м. Луцьк	4	6,0
м. Тернопіль	2	3,0
м. Полтава	3	4,5
м. Ужгород	1	1,5
Всього	62	100,0

**Джерело: звіт Міністерства економіки України за 2020 рік*

Зараз в Україні налічується 67 бізнес-інкубаторів. З іншого боку, у Вінниці, Кіровограді, Луганську, Одесі та Чернігові така інфраструктура взагалі не представлена. Наприклад, у Дніпропетровській області діє «віртуальний бізнес-інкубатор», метою якого є покращення умов бізнес-середовища за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, відкритий доступ підприємців до послуг, що надаються органами місцевого самоврядування та держорганами [2].

Таблиця 2 – Інфраструктура підтримки малого і середнього бізнесу по регіонам України станом на 01.01.2020

Регіон(область)	Бізнес-центр	Бізнес-інкубатори	Індустріальні парки	Лізингові центри	Фонди підтримки	Інвестиційні фонди	Інноваційні фонди	Консультативні установи	Об'єкти інфраструктури	Всього	Зареєстровані на регіональному рівні	Координаційні ради
Вінницька	5	-	4	3	9	48	33	457	2	80	1	34
Волинська	2	2	-	-	5	-	-	1	9	28	-	15
Дніпропетровська	54	7	1	19	1	1	-	10	40	58	7	39
Донецька	20	3	9	30	1	237	121	599	1	65	2	19
Житомирська	2	1	2	4	2	7	8	257	2	112	112	29
Закарпатська	2	2	-	3	3	27	22	117	-	-	-	-
Запорізька	2	6	-	2	1	20	2	15	5	75	19	27
Івано-Франківська	18	3	2	4	7	-	-	78	3	64	64	20
Київська	9	5	3	12	8	10	4	88	6	78	1	38
Кіровоградська	5	-	1	-	3	-	12	47	30	52	10	26
Луганська	9	-	-	-	-	-	-	13	-	38	5	4
Львівська	17	1	3	9	8	2	14	22	13	60	38	32
Миколаївська	14	2	-	1	8	14	14	62	-	65	65	-
Одеська	3	-	-	-	4	-	-	0	20	38	-	1
Полтавська	11	4	6	5	13	62	35	615	-	2708	2708	32
Рівненська	1	1	1	-	-	24	2	10	-	42	42	21
Сумська	4	5	-	3	7	5	2	21	6	76	25	26
Тернопільська	7	3	-	-	1	10	-	18	-	30	30	17
Харківська	26	1	18	9	8	142	2	328	-	48	-	15
Херсонська	1	3	1	-	7	19	9	1	-	112	112	23
Хмельницька	3	1	2	4	1	-	1	151	3	62	18	27
Черкаська	5	3	-	3	2	1	38	5	11	56	36	26
Чернівецька	7	1	1	1	10	2	2	26	2	57	57	13
Чернігівська	2	-	-	-	2	-	-	4	2	47	20	24
м. Київ	157	13	33	429	57	1466	476	658	1	310	-	11

*Джерело: звіт Міністерства економіки України за 2020 рік

Важливим інститутом підтримки підприємництва є бізнес-центри – організації, які надають інформаційні, консультаційні, маркетингові, навчальні послуги, у тому числі навчання, навчання з використання програмних продуктів для бухгалтерського обліку, оподаткування, навчання бізнес-експертів у різних галузях, плани навчання тощо. Найбільше бізнес-центрів розташовано в Київській (157), Дніпропетровській (54) та Харківській (26) областях. Один з них накопичується в Рівненській та Херсонській областях. В Україні існує мережа бізнес-центрів «iHUB» (Київ, Чернігів, Львів) підтримки інновацій та підприємництва, орієнтована на учнів старших класів, студентів та приватних підприємців, які створюють проекти у сфері інформаційних технологій.

Інший тип інфраструктури – це технопарки – регіональні комплекси науково-дослідних інститутів, лабораторій, сучасні випробувальні бази, створені на попередньо побудованих територіях навколо великих університетів з розвинутою інфраструктурою, включаючи: лабораторні корпуси, виробничі приміщення, дані, обчислювальні центри. для спільного користування, транспортних та інших комунікацій, магазинів, житлових приміщень, послуг та виставок. У 2014 році в Україні зареєстровано 92 технопарки. Найбільше технопарків зареєстровано в Києві (33) та Харківській області (18)[3].

У 2018 році діяла 541 одиниця об'єктів, що забезпечують матеріально-технічні ресурси малого та середнього бізнесу, з них майже 80% зосереджено в Києві (429). Фінансово-кредитну підтримку малого бізнесу в Україні здійснюють банки, фонди підтримки підприємництва, небанківські фінансові установи, а саме кредитні спілки, страхові компанії, інвестиційні фонди.

Станом на кінець 2019 року в державному реєстрі фінансових установ було 372 кредитні установи. Регіонально найбільша кількість кредитних спілок зареєстрована в областях: - Київ та Київська область - 40 (10,8%); Луганська - 33 (8,9%); Донецька – 29 (7,8%); Львів - 22 (5,9%); Харків - 22 (5,9%). У 2019 році в Україні було зареєстровано 2097 пайових фондів та компаній. Найвідоміші з таких фондів: «Ярослав Мудрий», «Володимир Великий», «Володимир Великий», «Михайло Грушевський», «Скіфський» та інші.

Загальна кількість регіональних та місцевих фондів підтримки підприємництва у 2018 році становить 168 одиниць, з них 32 регіональні та місцеві фонди, створені за сприяння Українського фонду підтримки підприємництва[4].

Інформаційна підтримка здійснюється через різноманітні навчальні та консультаційні заходи з бізнес-орієнтації, особливо популярні тематичні семінари: «Як розпочати власну справу?» та «Від бізнес-ідеї до власного бізнесу», де обговорюються основи ведення бізнесу та консультуються щодо складання бізнес-планів.

Таблиця 3 – Окремі показники підтримки та розвитку малого і середнього бізнесу по регіонах України станом на 01.01.2020

Регіон(область)	Кількість навчальних закладів		Кількість проведених тренінгів	Кількість проведених форумів	Кількість учасників	Кількість профінансованих бізнес-проектів	Загальна площа приміщень переданих в оренду	Кількість регіональних замовлень
	Запроваджено навчання основам підприємництва	Здійснюється перепідготовка кадрів						
Вінницька	23	-	1 353	12	17 130	36	4 585,38	-
Волинська	-	7	-	-	-	-	-	-
Дніпропетровська	-	-	224	34	7 464	6	123 522,74	708
Донецька	75	12	3 633	422	37 935	81	138,740	3 806
Житомирська	3	-	338	50	4 200	13	78 393,4	41 324
Закарпатська	5	-	-	-	-	-	-	-
Запорізька	5	4	1228	65	15994	3	20069,14	19119
Івано-Франківська	-	-	1106	214	12699	48	110122,68	971
Київська	25	-	-	-	4494	-	371756,3	-
Кіровоградська	18	7	364	307	3538	5	62756,0	23697
Луганська	4	-	22	6	541	48	104914	2014
Львівська	158	8	2034	268	30254	187	228065,56	2148
Миколаївська	-	-	32	-	1042	-	-	-
Одеська	58	-	-	-	-	16	97573,9	-
Полтавська	78	10	1150	73	40210	32	15240	-
Рівненська	-	-	113	-	1241	-	-	-
Сумська	2	2	1250	60	12356	-	8	-
Тернопільська	35	10	780	215	8250	-	9056	16473
Харківська	-	-	879	879	7623	-	-	-
Херсонська	-	-	329	-	3400	-	50723,4	-
Хмельницька	14	3	38	34	436	-	189,1	-
Черкаська	48	14	297	556	8654	-	5734,5	3357
Чернівецька	7	2	520	59	6414	-	141552,92	5921
Чернігівська	6	8	-	25	375	1	26079,8	-
м. Київ	-	-	917	110	18495	7	113804,91	-

**Джерело: звіт Міністерства економіки України за 2020 рік*

Сьогодні операційне середовище компаній у країнах оцінюється на основі глобальної класифікації сприятливого операційного середовища. Тому, підсумовуючи результати дослідження, доцільно підкреслити, що створення сприятливого операційного середовища для діяльності МСП значною мірою залежить від забезпечення державної підтримки їх розвитку з точки зору побудови діяльності бізнесу. активізація інфраструктури ділового життя,

розширення спектру фінансових інструментів для суб'єктів МСП, розробка оптимального законодавчого та нормативного забезпечення, оптимізація податкового навантаження, розширення співпраці між компаніями на галузевому та міждержавному рівнях, формування інформаційно-консультативного підрозділу та навчальна база для розвитку суб'єктів малого та середнього підприємництва. Як перспективний напрямок подальших досліджень рекомендується виділити формування стратегічних орієнтирів державної політики у сфері розвитку МСП в Україні [5].

Список використаних джерел:

1. Рачинська Г.В. Система інфраструктурного забезпечення підприємств малого і середнього бізнесу [Електронний ресурс]. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". 2012. № 725: Проблеми економіки та управління. 211-216 с.
2. Офіційний сайт Державної регуляторної служби України. URL: <http://www.drs.gov.ua>. (дата звернення 17.10.2022)
3. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі і сільського господарства України. URL: <http://www.me.gov.ua>. (дата звернення 17.10.2022)
4. Поліщук Г.О. Державна підтримка розвитку малого підприємництва: вітчизняний та зарубіжний досвід. URL: http://www.kbuara.kharkov.ua/ebook/apdu/2017_1/doc/6/03.pdf. Загл. с екрана. (дата звернення 01.10.2022)
5. Толстова А.В. Проблеми розвитку малого бізнесу в Україні. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2017. Вип. 60. - 55-62 с.